

Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc.
ministerně práce a sociálních věcí

V Praze dne 10. 1. 2019
Č. j.: MPSV-2019/1341-730

Vážená paní předsedkyně,

v příloze tohoto dopisu Vám zasílám k plnění bodu 3) Usnesení výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR z 20. schůze dne 8. listopadu 2018 metodický pokyn ústředního ředitele ČSSZ č. 22/2018 – „Postupy LPS k zajištění efektivity při stanovování kontrolních lékařských prohlídek a platnosti posudku“, který byl přijat dne 14. 12. 2018.

S pozdravem

Příloha: metodický pokyn

Vážená paní
Ing. Radka Maxová
předsedkyně výboru pro sociální politiku
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
Praha

 ČESKÁ REPUBLIKA KANCELÁŘ POSLANECKÉ SNĚMOVNY		RTG
Datum doručení: 15 -01- 2019		1
Č. j.:		
Převzal(a):		Počet listů: Počet příloh: (listů příloh):

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
 Výbor pro sociální politiku
 Vážená paní
 Ing. Radka Maxová
 předsedkyně
 Praha 1
 Praha 1

MPSV-2019/1341-730

Č. j.: 02 - 1601 - 12.12.2018/3792

V Praze dne 14. 12. 2018

**METODICKÝ POKYN ÚSTŘEDNÍHO ŘEDITELE ČSSZ
č. 22/2018**

**Postupy LPS k zajištění efektivity při stanovování
kontrolních lékařských prohlídek a platnosti posudku**

O B S A H:

- Čl. 1 Úvodní ustanovení
- Čl. 2 Obecné principy pro stanovování KLP a doby platnosti posudku
- Čl. 3 Sjednocení lhůt KLP a doby platnosti posudku u poživatelů více benefitů z různých systémů sociálního zabezpečení
- Čl. 4 Závěrečná ustanovení
- Čl. 5 Zrušovací ustanovení
- Čl. 6 Účinnost

Použité zkratky v textu

DNZS	dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav
KLP	kontrolní lékařská prohlídka
lékaři LPS	lékaři oddělení LPS, plní úkoly OSSZ při posuzování zdravotního stavu ve smyslu ust. § 8 odst. 1 ZOPSZ
LPS	lékařská posudková služba
MP	Metodický pokyn ústředního ředitele ČSSZ č. X/2018, Postupy LPS k zajištění efektivity při stanovování kontrolních lékařských prohlídek a platnosti posudku
OZP	osoba se zdravotním postižením
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení, v textu se tím míní též Pražská správa sociálního zabezpečení (PSSZ) a Městská správa sociálního zabezpečení Brno (MSSZ Brno)
průkaz OZP	průkaz osoby se zdravotním postižením
ZJP	zjišťovací lékařská prohlídka
ZOPSZ	zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 1 Úvodní ustanovení

- 1) Tento MP upravuje postup lékařů LPS při stanovování KLP a platnosti posudku tak, aby jejich indikování bylo prováděno pro všechny posudkové systémy efektivně, s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu, věku a sociálním aspektům posuzovaných.
- 2) KLP se stanovuje pro účely invalidního důchodu v důchodovém pojištění v souladu s ustanovením § 8 odst. 3 ZOPSZ. Pro dávky a služby nepojistných systémů se stanovuje platnost posudku (u příspěvku na péči vyvolává správní orgán před vypršením platnosti posudku řízení z moci úřední za účelem nového posouzení nároku na příspěvek a jeho výši; u průkazů OZP a v případě posudku pro účely statusu osoby zdravotně znevýhodněné si po skončení jejich platnosti občané podávají novou žádost).
- 3) Účelem popsanych postupů je zefektivnění činnosti LPS a oproštění se od nedůvodných kontrol zdravotního stavu, a to i s ohledem na zbytečné zatěžování OZP a ošetřujících lékařů. KLP v důchodovém pojištění a dobu platnosti posudku v nepojistných systémech je nezbytné stanovovat racionálně. KLP indikovat nebo opakované posouzení zdravotního stavu provádět cíleně pouze v případech, kdy lze s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat zlepšení zdravotního stavu a změny v posudkově rozhodných skutečnostech a tím i snížení stupně předchozích posudkových závěrů. Důvody stanovení KLP, případně omezení platnosti posudku, musí být vždy v posudku zcela konkrétně uvedeny (nestačí například pouze uvést očekávaná stabilizace zdravotního stavu, je třeba uvést konkrétní důvody vedoucí k tomuto předpokladu).

Čl. 2 Obecné principy pro stanovování KLP a doby platnosti posudku

- 1) Obecnými požadavky pro stanovení následné KLP v důchodovém pojištění nebo omezení doby platnosti posudku v nepojistném systému jsou
 - a) sledování vývoje zdravotního stavu v případech, kdy očekáváme vlivem farmakoterapie, operace, rehabilitace, dodržování režimových opatření, jeho posudkově významné zlepšení nebo stabilizaci anebo adaptaci na zdravotní postižení,
 - b) sledování vývoje v ostatních posudkově rozhodných skutečnostech, kdy očekáváme změny zejména v oblasti kvalifikačního potenciálu, využití zachované pracovní schopnosti, biopsychosociálního vývoje, apod.,
 - c) sledování vývoje zdravotního stavu a jeho důsledků na pracovní schopnost v případech, kdy ošetřující lékaři mají pochybnosti v oblasti diagnostiky, průběhu a prognózy (ve stanovení „správné diagnózy“ a nalezení optimálního způsobu léčby),

přičemž současně musí existovat kvalifikovaný předpoklad pro změnu dříve učiněných posudkových závěrů – tj. snížení stupně invalidity nebo zánik invalidity, snížení nebo zánik stupně závislosti, obnovení schopnosti pohyblivosti nebo orientace.

- 2) Krátkým termínem KLP v důchodovém pojištění nebo omezenou dobou platností posudků v nepojistných systémech nelze řešit ty případy, kdy má lékař LPS pochybnosti o rozsahu a tíži funkčního postižení z důvodu malé spolehlivosti údajů nebo nedostatku validních údajů o zdravotním stavu od ošetřujících lékařů včetně informací o předepsaných posudkově rozhodných skutečnostech nebo je v časové tísní (hrozí zmeškání lhůty stanovené pro vypracování posudku). V uvedených případech je nutno vést další dokazování, a to lékařským vyšetřením, pozváním posuzované osoby k jednání na OSSZ s došetřením potřebných skutečností nebo zjišťováním potřebných posudkově rozhodných informací (např. o vzdělání, kvalifikaci, zaměstnání apod.).

- 3) **KLP** v důchodovém pojištění při posuzování invalidity se nestanovuje v případech
 - a) kdy podle poznatků lékařské vědy a z dynamiky vývoje zdravotního postižení nelze očekávat, že léčbou, rekonvalescencí nebo rehabilitací dojde ke zlepšení zdravotního stavu a tím ke snížení stupně invalidity nebo k jejímu zániku,
 - b) kdy z povahy chorobného procesu nelze očekávat, že dojde ke stabilizaci zdravotního stavu nebo k adaptaci na zdravotní postižení a tím ke změně stupně invalidity nebo k jejímu zániku,
 - c) kdy není reálné očekávat změny ve využití zachované pracovní schopnosti a v „kvalifikačním potenciálu“, tj. v oblasti vzdělávání, znalostech, rekvalifikaci na jiný druh výdělečné činnosti, které by odůvodnily snížení míry poklesu pracovní schopnosti a tím i snížení stupně invalidity nebo zánik invalidity,
 - d) kdy pojištěnec dosahuje věku blízkého věku pro nárok na starobní důchod.
- 4) Obdobně **v nepojistných systémech** se stanoví trvalá platnost posudku v případech
 - a) kdy podle poznatků lékařské vědy a znalostí dynamiky vývoje zdravotního postižení nelze léčebnými prostředky včetně rehabilitace dosáhnout posudkově významného zlepšení funkčních schopností (případně ani adaptace), zásadní zlepšení soběstačnosti, zásadní zlepšení schopnosti pohyblivosti nebo orientace a tím i změnu v uznané posudkové kategorii (ve stupni závislosti, od 1. 1. 2014 v pohyblivosti nebo orientaci pro průkaz OZP),
 - b) kdy je zcela zjevné, že ani v důsledku biopsychosociálního vývoje dítěte nedojde k osvojení potřebných znalostí, návyků a dovedností, které by měly za následek změnu v uznané posudkové kategorii (ve stupni závislosti, v pohyblivosti nebo orientaci pro průkaz OZP),
 - c) kdy z věkových důvodů a velmi redukováného stavu funkčních schopností (např. senioři v pokročilém věku, zvláště ve věku 80 a více let) nebo z povahy chorobného stavu nelze očekávat změnu v uznané posudkové kategorii (ve stupni závislosti, v pohyblivosti nebo orientaci pro průkaz OZP).
- 5) **Výjimkou z obecných principů stanovování KLP** je situace při ZJP v případě invalidity vzniklé v přímé příčinné souvislosti s pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, pokud se nejedná o trvalé závažné ztrátové poranění nebo ochrnutí, podmiňující invaliditu třetího stupně. V těchto případech se zdravotní stav zkontroluje po ZJP obvykle za 1 rok, a poté je možné stanovit další KLP výhradně v případě, že lze očekávat zlepšení zdravotního stavu či změny ve využití zachované pracovní schopnosti. Stanovení KLP po ZJP je důležité z hlediska posouzení skutečnosti, zda nedošlo ke změně rozhodující příčiny DNZS z úrazové na příčinu obecnou. Důvodem tohoto postupu je včas podchytit změnu pro vyplácení renty nebo jiného odškodnění v případě přímé souvislosti invalidity s úrazem.
- 6) **Trvalá platnost posudku při ZJP** se stanoví v případě spolehlivě zjištěných zdravotních stavů trvalého charakteru, bez ohledu na věk žadatelů, kdy nelze očekávat zlepšení funkčních schopností probíhající léčbou, rehabilitací a ani adaptací na zdravotní postižení. Po zdravotní stránce se bude jednat např. o případy, kdy bylo validními lékařskými nálezy prokázáno:
 - a) konečná fáze selhávání orgánů, systémů,
 - b) generalizovaný maligní proces,
 - c) nevidomost, hluchoslepota,
 - d) hluchota (pokud nelze očekávat možnost zavedení kmenového implantátu),
 - e) těžká mentální retardace,
 - f) středně těžká mentální retardace,
 - g) středně těžká nebo těžká demence,
 - h) těžký postpsychotický defekt,
 - i) stavy po transversální lézi míšni s ochrnutím,
 - j) stavy po amputacích končetin nebo chybění části končetin, kdy nelze ani s příslušnou zdravotnickou pomůckou dosáhnout zlepšení funkčních schopností,

- k) těžké ochrnutí končetin, přetrvávající po vyčerpání léčebných a rehabilitačních možností,
- l) poruchy růstu, chondrodystrofie, nanismus,
- m) pokročilé formy aterosklerózy s orgánovými projevy,
- n) Alzheimerova nemoc,
- o) Parkinsonova nemoc,
- p) roztroušená skleróza,
- q) trvalé stomie,
- r) stařecká křehkost (slabost, sešlost), sarkopenie, sarkopenická obezita,
- s) multikauzální geriatrické syndromy, syndrom imobility.

7) **Trvalá platnost posudku při KLP/opakovaném posouzení** se stanoví:

- a) **při posouzení invalidity** u spolehlivě zjištěných stavů trvalého charakteru, bez ohledu na věk posuzované osoby, např. v případech,
 1. kdy se předpoklad zlepšení, stabilizace nebo adaptace nebo změny v kvalifikačním potenciálu nenaplnil z důvodu **postupujícího progresu** chorobných změn,
 2. kdy se DNZS a jeho dopad na míru poklesu pracovní schopnosti (stupeň invalidity) nezměnil a pojištěnec v souladu s rozsahem zachované pracovní schopnosti a s uznaným stupněm invalidity **prokazatelně využívá jen zachovaný pracovní potenciál** – tj. vykonává zaměstnání s podstatně menšími nároky na tělesné, duševní nebo smyslové schopnosti, s podstatně menšími nároky na kvalifikaci nebo v podstatně menším rozsahu a intenzitě tj. nedochází ke změně zdravotního stavu při výkonu pracovní činnosti;
- b) **při posouzení stupně závislosti** a též **při posouzení schopnosti pohyblivosti nebo orientace pro účely nároku na průkaz OZP**, u spolehlivě zjištěných stavů trvalého charakteru, s trvalým nepříznivým dopadem na zvládnutí základních životních potřeb nebo na schopnost pohyblivosti a orientace, zejména u osob starších v případech, kdy se předpoklad zlepšení, stabilizace nebo adaptace nenaplnil (příčemž příprava pro pracovní uplatnění nemá posudkový vliv na průkaz OZP a obvykle ani na stupeň závislosti a - pokud příprava byla úspěšně zvládnuta, lze to vykládat posudkově pozitivně, pokud selhala, má to vliv pouze na pracovní schopnost a možnost pracovního uplatnění).

8) **Následná KLP v důchodovém pojištění a omezená platnost posudku v nepojistných systémech** se stanoví u osob v produktivním věku a seniorů:

- a) **v případě očekávaného zlepšení zdravotního stavu**, přičemž musí být zřejmé, na základě jakých skutečností lékař LPS očekává zlepšení, v čem může dojít ke zlepšení a v jakém odstupu od ZJP nebo KLP, přičemž zlepšení by mělo být takového charakteru a rozsahu, **aby vedlo s vysokou pravděpodobností ke snížení stupně předchozích posudkových závěrů**,
- b) pokud existují **důvodné pochybnosti v diferenciální diagnostice nebo v prognóze vývoje zdravotního stavu** nebo **u neobvyklých zdravotních postižení**, s jejichž průběhem jsou omezené zkušenosti (např. tropické nemoci v České republice),
- c) pokud **nebyly vyčerpány všechny léčebné možnosti**, včetně rehabilitace,
- d) pokud **není zřejmý dopad DNZS a omezení tělesných, duševních a smyslových schopností na schopnost využití zachované pracovní schopnosti** (u invalidity), tj. zda a v jakém rozsahu a s jakým dopadem na zdravotní stav bude pojištěnec po uznání invalidity vykonávat zaměstnání s podstatně menšími nároky na tělesné, duševní nebo smyslové schopnosti, s podstatně menšími nároky na kvalifikaci nebo v podstatně menším rozsahu a intenzitě.

- 9) **KLP a platnost posudku u dětí nebo mladistvých a mladých osob** (do 26 let věku) se stanoví racionálně na dobu, kdy lze očekávat:
- a) **zlepšení zdravotního stavu**, ukončení rekonvalescence a rehabilitace, ukončení akutní fáze léčby s přechodem do stabilizace a udržovací fáze léčby nebo do režimu dispenzarizace,
 - b) dosažení významného **pokroku v biopsychosociálním vývoji** podle povahy zdravotního postižení a s ohledem na věkové vývojové milníky (kdy i praktický lékař pro děti a dorost provádí hodnocení, zda biopsychosociální vývoj dítě odpovídá věku, zpravidla v 6 – 7 letech, 15 či 18 letech věku), tj. získání nových schopností a dovedností vlivem duševního a tělesného vývoje a rozvoje osobnosti dítěte, jeho vzděláváním a výchovou,
 - c) **osvojení si znalostí a dovedností spojených s péčí o zdraví** při posuzování stupně závislosti, tj. zejména přiměřeně spolehlivě dodržovat stanovený léčebný režim a provádět léčebná a ošetrovatelská opatření s ohledem na povahu zdravotního postižení a náročnost péče o zdraví (zpravidla v 15 a v 18 letech věku),
 - d) **příznivý dopad ukončeného vzdělávání**, přípravy pro pracovní uplatnění a získání kvalifikace na pracovní schopnost, stupeň invalidity (snížení stupně invalidity nebo její zánik), tj. v 18 - 20 letech či 24 - 26 letech věku.
- 10) Jako pomůcku ke stanovení doby platnosti posudku o stupni závislosti nebo schopnosti pohyblivosti nebo orientace lze využít přílohu k Metodickému pokynu vrchního ředitele úseku lékařské posudkové služby, Posuzování stupně závislosti ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, „Psychomotorický vývoj dítěte“, v níž jsou uvedeny standardy vývoje dítěte. Podle nich se porovnává, zda a jakou konkrétní aktivitu a v jakém věku posuzované dítě zvládá nebo nezvládá (potřebuje v dané oblasti mimořádnou péči) oproti stejné starému dítěti bez zdravotního postižení.

Čl. 3

Sjednocení lhůt KLP a doby platnosti posudku u poživatelů více benefitů z různých systémů sociálního zabezpečení

- 1) Je zapotřebí sladit platnost posudku v nepojistných systémech (pokud to bude možné) s platností posudku o invaliditě tak, aby v souladu se zásadou hospodárnosti ve správním řízení nebylo opakovaně v krátkém časovém sledu vyžadováno vyplnění předepsaného tiskopisu ošetřujícím lékařem nebo zapůjčení jeho zdravotnické dokumentace a především proto, aby nedocházelo ke zbytečnému opakovanému zatěžování klientů, ošetřujících lékařů i samotné LPS. Stejný postup se dodržuje také v nepojistných systémech při souběhu např. stupně závislosti a průkazu OZP. Za dodržení tohoto opatření zodpovídá lékař LPS, který při novém posouzení kontroluje výsledky a platnosti předchozích posudků.
- 2) Sjednocení lhůt KLP je nutné dodržovat také v mezinárodní agendě, pokud klient bydlí na území jiného členského státu Evropské unie. Bylo dohodnuto se Sociální pojišťovnou Slovenské republiky, že termíny KLP se budou vzájemně přizpůsobovat termínu stanovenému v lékařské dokumentaci zaslané ze zahraničí (ve vztahu se Slovenskem 3 měsíce po provedení KLP).

Čl. 4

Závěrečná ustanovení

- 1) Posuzující a aprobuující lékaři LPS zodpovídají za to, že kromě zdůvodnění trvalé platnosti posudku bude v posudkovém zhodnocení konkrétně zdůvodněna také doba omezené platnosti posudku či stanovení KLP.

- 2) Vedoucí lékaři oddělení LPS OSSZ a vedoucí lékaři oddělení LPS pracovišť ČSSZ v oblasti jejich působnosti sledují správnost indikací KLP nebo opakovaných (kontrolních) posouzení a čtvrtletně vyhodnocují procentní podíl ZJP ve vztahu ke kontrolním lékařským prohlídkám, stanovování platnosti posudku pro nepojistné systémy a změnivosti posudků.

Čl. 5

Zrušovací ustanovení

Metodický pokyn vrchního ředitele úseku lékařské posudkové služby č. 4/2013, Postupy LPS k zajištění efektivity při stanovování kontrolních lékařských prohlídek, se zrušuje.

Čl. 6

Účinnost

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem jeho vydání.

Mgr. František Boháček

pověřen zastupováním ústředního ředitele
České správy sociálního zabezpečení

